

Odkrycie szczątków prehistorycznego gada na terenie Darłowa - Ciąg dalszy

written by m.chrusciel@darlowo.pl | 18 października 2023

Na łamach **PRZEGLĄDU GEOLOGICZNEGO**, miesięcznika wydawanego przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, ukazał się artykuł pod tytułem: **„Reinterpretacja fragmentu szkieletu gada z wczesnego triasu Pomorza”**

Dariusz Gałązka, Andreas Boerner, Adam Rytel, Tomasz Szczygielski, Agnieszka Borecka, Weronika Danel, Mariusz Chruściel

Autorzy artykułu dokonują w nim analizy odkrycia szczątków gada, o którym pisaliśmy w artykule z dnia 26.02.2023 link do artykułu znajduje się [TUTAJ](#)

Poniżej przedstawiamy fragmenty artykułu z Przeglądu Geologicznego (2023/7 Tom 71).

„Dzięki współpracy ze Służbą Geologiczną Landu Meklemburgia–Pomorze Przednie udało się odnaleźć oryginalne materiały geologiczne dotyczące odwiertu w Darłowie, sporządzone ponad 80 lat temu i zgromadzone w Archiwum BGR w Hanowerze. Ustaliliśmy dokładną lokalizację tego otworu i pozyskaliśmy litologiczno-stratygraficzny opis profilu nawierconych w nim osadów. Odwiert ten w oryginale nazwany Rügenwalde 1 BK, o głębokości 660 m, został wywiercony pomiędzy lipcem a początkiem listopada 1938 r. przez firmę Deutsche Petroleum A.G. na zlecenie Reichsstelle für Bodenforschung, w ramach dużego projektu poszukiwań złóż metali (głównie żelaza).”

„RYS HISTORYCZNY ODKRYCIA KRĘGU GADA I WYNIKI KWERENDY W ARCHIWACH

Według danych CBDG otwór Darłowo 1 odwiercono przy ulicy Wałowej, w północnej części zwartej zabudowy starego miasta, razem z dziesięcioma innymi

otworami, już powojennymi i znacznie płytszymi, co wydało się mało prawdopodobne. Opis profilu osadów nawierconych tym otworem, opublikowany za E. von Huene (1943) w *Materiałach Archiwum Wierceń (Sobczak, 1957)*, jest bardzo zdawkowy i nie pozwala na dokładniejsze analizy ich wieku i wykształcenia.”

Jak już pisaliśmy w poprzednim artykule, w jednym z rdzeni został odnaleziony kręgiem gada z okresu Triasu.

W wyniku przeprowadzonej kwerendy ustalono, że kręgiem z Darłowa przetrwał do naszych czasów i znajduje się w zbiorach BGR w Berlinie pod numerem BGR-B-ORIG-000185177.

Podczas wizyty w Berlinie doktor Tomasz Szczygielski uzyskał dostęp do obiektu i wykonał dokumentację fotograficzną oraz model 3D

zdjęcie dokumentów potwierdzających odkrycie, znajdujących się w BGR w Berlinie. Fot. dr. Tomasz Szczygielski

“WYNIKI WSPÓŁCZESNEJ ANALIZY PALEONTOLOGICZNEJ KRĘGU Z DARŁOWA

Kręgiem gada z Darłowa tkwi w kremowojasnoszarym, drobnoziarnistym piaskowcu ilastym o dużej zawartości miki. W skale tej są obecne czarne mikroszczątki fosforanowe – fragmenty rybich łusek, wspomnianych w pracy E. von Huene (1943). Kręgiem gada z Darłowa wykazuje pewne podobieństwo do kręgiem bazalnych archozauromorfów, ale zbliżoną morfologią charakteryzują się także tylne kręgiem ogonowe wielu innych gadów. Niewielki rozmiar znaleziska wpisuje się w zakres wielkości osiągniętych przez późniejsze wczesno- i środkowotriasowe tanystrofeidy, lecz może również wynikać z młodego wieku zwierzęcia. Wstępne wyniki badań mikrostruktury kręgiem archozauromorfów (A. Rytel, T. Szczygielski, obserwacje własne) wskazują, że u części taksonów z pustymi w środku kręgiem szyjnymi, kręgiem ogonowe – przynajmniej częściowo – zachowują wypełnienie beleczkami kostnymi, co sugeruje identyfikację okazu z Darłowa jako kręgiem szyjny. Jednak precyzyjne ustalenie dystrybucji systematycznej tych cech wymaga dalszych badań.

Okaz z Darłowa nie stanowi jedynie historycznej ciekawostki, lecz ma wyjątkowe znaczenie i wartość dla nauki oraz jej popularyzacji. *Kręgiem jest dowodem na obecność czworonogów lądowych w strefie przyrównikowej, tuż po wymieraniu pod koniec permu, pomimo panowania tam wówczas ekstremalnych warunków klimatycznych (Romano i in., 2020; Liu i in., 2022). Potwierdza zatem występowanie tetrapodów na południe od ówczesnej szerokości geograficznej 30° N, ograniczając tym samym domniemaną strefę Pangei niezasiedloną przez czworonogi (Romano i in., 2020).”*

*Kręgiem gada tkwiący w rdzeniu z otworu Darłowo 1, opisany jako *Microcnemus* sp. (okaz ze zbiorów BGR w Berlinie, nr BGR-B-ORIG-000185177): A – pozytyw, oświetlenie zwykłe; B – pozytyw, model 3D w widoku ortograficznym z wykorzystaniem shadera Radiance Scaling w celu uwidocznienia geometrii; C – pozytyw, oświetlenie prostopadłe do powierzchni, zastosowane w celu zniwelowania cieni i uwidocznienia zasięgu zachowanej kości; D – negatyw z odciskiem kręgiem przed uszkodzeniem. Fot. T. Szczygielski*

Animacja 3D kręgiem tkwiącego we fragmencie rdzenia wydobytego z odwiertu w Darłowie – dr. Tomasz Szczygielski

Skan 3D kręgu tkwiącego w rdzeniu z Darłowa – *dr. Tomasz Szczygielski*

Link do pełnej wersji artykułu z Przeglądu Geologicznego znajduje się [TUTAJ](#)

Jak widać odkrycie szczątków triasowego gada na terenie Darłowa ma wielkie znaczenie paleontologiczne, geologiczne i historyczne. Fakt, że udało się dotrzeć do badanego obiektu jest tym bardziej imponujący, że do odkrycia doszło ponad 80 lat temu i do tej pory nie było wiadomo czy szczątki nadal istnieją.

Wielkie gratulacje dla wszystkich naukowców, którzy zajęli się tą sprawą.

Publikacja pracy w tak ważnym, w środowisku naukowym, magazynie na pewno przyczyni się do popularyzacji tego znaleziska a tym samym naszego miasta.

Jest nam niezmiernie miło, że jako Biuro Promocji Miasta Darłowo mogliśmy włożyć swój skromny wkład do tak ważnej publikacji.

Mariusz Chruściel